

Başvuru Numarası : 2024/2715
Toplantı Tarihi/Sayısı : 27.05.2025/60
Karar Numarası : 2025/312
Başvuran : B.Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi :
1- Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
2- Afyonkarahisar Devlet Hastanesi
3- Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hastanesi
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, belinde fitik ve sol ayağında doku kaybı rahatsızlıkları bulunduğu halde gerekli tedavisinin sağlanmadığı, sevk işlemlerinin geciktirildiği ve sevk edildiği hastanelerde mahkum olmasından dolayı ayrımcılığa maruz bırakıldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. Belinde fitik ve sol ayağında doku kaybı rahatsızlıkları bulunduğunu, bir buçuk yıldır hastaneye sevk işlemlerinde zorluklar ve gecikmeler yaşadığını,
b. Hekimlerin, kendisine mahpus olduğu için ayrımcı davrandıklarını ve tedavisini geciktirdiklerini,
c. Hastalığıyla ilgili düzenlenen raporları ailesi aracılığıyla özel bir hastaneye gönderdiğini, özel hastanedeki hekimlerin ameliyat olması gerektiğini ve ameliyat olunmadığı takdirde kontrollü ilaç tedavisine başlanması gerektiğini belirttiğini,

ç. Tedavisinin gerektiği şekilde ve zamanda yapılmadığı için mağduriyet yaşadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın sağlık sorunlarına ilişkin olarak yapılan araştırma ve UYAP kayıtlarına göre; başvuranın Kuruma nakil olarak geldiği 12/11/2022 tarihinden bu yana kurum tabipliğinde genel muayene ve tedavi işlemlerinin yapıldığı, kurum revirinde tedavisinin mümkün olmaması halinde ise planlama kapsamında diğer sağlık kuruluşlarına sevkinin gerçekleştirildiği, başvuranın muayenesinin yaptırıldığı hekimlerce ameliyat olması gerektiğine ilişkin herhangi bir tavsiyede bulunulmadığı, başvuran hakkında ameliyat olması yönünde bir tavsiyede bulunulması halinde kurum tarafından gerekli işlemlerin ve sevkinin sağlanacağı,

b. Başvuran hakkında reçete edilen ilaçların zamanında temin edilerek başvurana teslim edildiği, takip ve kontrollerinin titizlikle yerine getirildiği, kurum personelinin herhangi bir kusur ve kabahatine rastlanmadığı, kurum tarafından yapılan keyfi bir uygulamanın söz konusu olmadığı belirtilmiştir.

4. Muhatap Afyonkarahisar Devlet Hastanesinden alınan yazılı görüşte özetle; başvuranın dilekçesinde yer alan konular hakkında hastaneye daha önce müracaatının bulunmadığı, başvuranın 4/5/2023 tarihinde Ortopedi Polikliniğine, 27/11/2023 tarihinde Nöroloji Polikliniğine, 29/3/2024 tarihinde Fizik Tedavi Polikliniğine başvurduğu, ilgili hekimler tarafından gerekli değerlendirmelerin yapıldığı belirtilmiştir.

5. Muhatap Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hastanesinden alınan yazılı görüşte özetle; başvurana gerekli tıbbi müdahalelerin yapıldığı, başvuran hakkında ilgili bölümler tarafından randevu oluşturularak gerekli raporlar düzenlenmek üzere başvuranın muayeneye tekrar gelmesi için gerekli yazışmaların yapıldığı belirtilmiştir.

6. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Somut olayda başvuran rahatsızlıkları nedeniyle hastaneye sevklerinin geciktiğini ve ameliyat edilmemesi nedeniyle sağlık hakkının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

13. İşkence ve kötü muamele yasağı devletin alıkonulmuş kişilere işkence, kötü muamele, gayriinsani ve

küçültücü muamele veya ceza uygulamayacağını ifade etmekte olup bu doğrultuda devletlere negatif ve pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Devletin negatif yükümlülüğü bireyleri işkence, insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleyle ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğunu içerirken, pozitif yükümlülüğü ise hem bireyleri bu tür muamelelerden korumayı hem de etkili bir soruşturma yoluyla sorumluların tespitini ve cezalandırılmasını içermektedir. Bunun için işkence ve kötü muamele teşkil edebilecek fiillerin önlenmesi, bireylerin bu fiillere karşı korunması ve ihlal iddialarıyla ilgili etkin bir başvuru mekanizması oluşturulması gerekmektedir

14. Bu bağlamda mahpusların sağlık hakkının korunması devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri kapsamında yer almaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde; mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu bağlamda mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı çerçevesinde incelenebilecek bir iddia olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan iddiaların yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilmemiş birtakım karinelerden oluşması gerekmektedir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Hakan Olğun*, B. No: 2014/15588, 25/1/2018, para. 43).

15. Bir mahpusun doktor tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalananın olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, *Hummatov/Azərbaycan*, B. No: 9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No: 59696/00, 26/10/2006, para. 83) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*, B. No: 72286/01, 28/3/2006, para. 104-106.) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No: 47152/06, 23/3/2016, para. 137).

16. Başvuranın iddialarına ilişkin muhatap Kurumlarca gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesinden; başvuranın 12/11/2022 tarihinde kuruma giriş yaptığı, yapılan ilk muayene sonucunda olumsuz bir patoloji saptanmadığı, başvuranın 4/5/2023 tarihinde Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Ortopedi Polikliniğine sevk edildiği, yapılan muayene sonucu ileri tetkik ve tedavi amaçlı Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversite Hastanesine sevkinin yapıldığı, 12/5/2023 tarihinde sevk gerçekleştirildiği, Manyetik Rezonans (MR) tetkiki istendiği ve tetkike göre yapılan değerlendirme sonucunda gerekli ilaçlar reçete edilerek kendisine teslim edildiği, başvuranın 24/11/2023 tarihindeki sevkine istinaden Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Nöroloji Polikliniğinde muayene edildiği, sol dizde bıçaklanma tanısı ile iğneli Elektromiyografi (EMG) çekimi istendiği, 26/12/2023 tarihine randevu verildiği, çekilen EMG sonucunda bulunan değerlerde bir anormalliğe rastlanmadığı ve ek önerilerde bulunularak tedavinin sonlandırıldığı, 3/4/2024 tarihinde Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Polikliniğine sevkı yapılan başvuranın yapılan muayenesi sonucunda EMG çekimi istendiği, 4/6/2024 tarihinde Afyonkarahisar Üniversite Hastanesinde yapılan EMG çekimi sonrası tekrar MR çekimi istendiği, 2/10/2024 tarihinde MR çekimi yapıldığı ve kontrol muayenesinin önerildiği, başvuranın ısrarlı tutum ve davranışları sebebi ile MR sonucu ile tekrar değerlendirme için Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Polikliniğine 20/2/2025 tarihine sevk planlamasının yapıldığı, tüm bu süreçte başvuranın ameliyat olması yönünde bir tavsiyede bulunulmadığı anlaşılmıştır.

17. Başvuranın iddialarının yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve konuya ilişkin içtihatlar

çerçevesinde incelenmesi sonucunda; muhatap kurumlarca başvuranın sevk, muayene, tetkik ve tedavi işlemlerinin yerine getirilmesi süreçlerinde hak ihlali teşkil edecek bir uygulamanın söz konusu olmadığı, bu bağlamda başvurana sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olduğu anlaşılmış olup söz konusu iddialar kapsamında kötü muamele olarak kabul edilebilecek asgari eşiğin aşılmadığı kanaatine varılmıştır.

18. Sonuç olarak, başvuranın tedavi hakkının kısıtlandığı yolundaki iddialar yönünden kötü muamele yasağının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

27/5/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye